

WYMAGANIA EDUKACYJNE: Język polski

w klasie: I

Rok szkolny: **2026/2027**

nauczyciel: **Justyna Ostrowska**

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny – NOWE Ponad słowami klasa 1 część 2. Edycja 2024

Prezentowane wymagania edukacyjne są zintegrowane z planem wynikowym autorstwa Magdaleny Lotterhoff, będącego propozycją realizacji materiału zawartego w podręczniku *NOWE Ponad słowami* w drugim semestrze klasy 1. Wymagania dostosowano do sześciostopniowej skali ocen.

* zakres rozszerzony

☐	materiał obligatoryjny
☐	materiał fakultatywny

Numer i temat lekcji	Wymagania na ocenę dopuszczającą	Wymagania na ocenę dostateczną	Wymagania na ocenę dobrą	Wymagania na ocenę bardzo dobrą	Wymagania na ocenę celującą
	Uczeń potrafi:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Uczeń: potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
RENEANS – O EPOCE					
1. i 2. U progu czasów nowożytnych	• wyjaśnić znaczenie nazwy epoki • wskazać powiązania pomiędzy renesansem a antykiem • wyjaśnić, na czym polegała reformacja	• wyjaśnić pojęcia <i>humanizm</i> i <i>antropocentryzm</i> w kontekście epoki • objaśnić, na czym polegała reformacja, podać jej przyczyny i opisać rolę Marcina Lutra • wymienić wyznania protestanckie	• wyjaśnić rolę wydarzeń wyznaczających początek renesansu w kształtowaniu nowej epoki • omówić powiązania pomiędzy renesansem a antykiem • analizować wpływ antyku na narodziny nowej epoki	• przedstawić główne idee Erazma z Rotterdamu, Mirandoli, Machiavellego i Morusa • opisać tych filozofów na kształtowanie się nowej epoki	• przedstawić zmiany społeczne kształtujące nową epokę

3. Filmowy obraz nocy św. Bartłomieja – Królowa Margot Patrice’a Chéreau	• omówić tematykę filmu	• na podstawie filmu opisać konflikty stanowiące kanwę fabuły filmu	• przedstawić stosunki panujące na dworze francuskim jako tło wydarzeń rozgrywających się w filmie	• analizować pobudki kierujące tytułową bohaterką filmu	• rozważyć problemy moralne poruszone w filmie
4. Sztuka renesansu	• rozpoznać styl sztuki renesansowej • wymienić najważniejszych twórców renesansu	• wymienić cechy charakterystyczne stylu renesansowego i omówić je na przykładach • wyjaśnić pojęcia: <i>mimesis, perspektywa</i>	• wskazać i zilustrować przykładami najważniejsze tematy sztuki renesansowej • opisać twórczość najważniejszych artystów renesansu (Leonardo da Vinci, Michał Anioł, Rafael, Sandro Botticelli)	• dokonać analizy dzieła renesansowego • omówić wpływ antyku na sztukę renesansu	• dostrzec i omówić wartości humanistyczne w sztuce renesansu
RENEANS – TEKSTY Z EPOKI I NAWIĄZANIA					
5. i 6. Wzorzec życia szlacheckiego – <i>Żywot człowieka pocziwego</i> Mikołaja Reja	• przedstawić tematykę utworu • wyjaśnić, na czym polega dydaktyczny charakter <i>Żywota</i>	• streścić podane fragmenty • wymienić cechy idealnego szlachcica	• na podstawie tekstu scharakteryzować idealnego szlachcica • wskazać środki językowe zastosowane we fragmentach	• omówić obraz świata przedstawiony we fragmentach • omówić funkcję środków językowych zastosowanych we fragmentach	• wyjaśnić, na czym polega antropocentryczny charakter utworu
7. Renesansowa wizja Boga – <i>Czego chcesz od nas, Panie</i> Jana Kochanowskiego	• zrelacjonować treść pieśni <i>Czego chcesz od nas, Panie</i> • wskazać podmiot liryczny i adresata lirycznego • określić rodzaj liryki	• określić gatunek utworu i podać jego pochodzenie • omówić sposób kreacji nadawcy i adresata tekstu • wskazać użyte środki językowe • wypowiedzieć się na temat twórczości Jana Kochanowskiego	• dokonać interpretacji wiersza • zanalizować renesansowy charakter wiersza • omówić funkcję środków językowych	• porównać obraz Boga w wierszu Jana Kochanowskiego z obrazem Boga w utworach średniowiecznych	• rozpoznać rodzaj wersyfikacji

8. i 9. Światopogląd Jana Kochanowskiego utrwalony w <i>Pieśniach</i>	• zrelacjonować treść <i>Pieśni IX</i> • zdefiniować gatunek <i>pieśń</i>	• wskazać podmiot liryczny i adresata lirycznego pieśni • wskazać elementy światopoglądu renesansowego w utworze • wyjaśnić pojęcia: <i>horacjanizm, cnota, fortuna, stoicyzm, epikureizm</i>	• omówić kompozycję wiersza • omówić kreację podmiotu lirycznego • odnaleźć i omówić motywy horacjańskie w utworze Kochanowskiego • omówić kontekst filozoficzny • na podstawie wiersza scharakteryzować światopogląd poety	• dokonać funkcjonalnej analizy i interpretacji utworu • przedstawić humanistyczny ideał człowieka na podstawie pieśni	• wskazać w utworze cechy wiersza sylabicznego
10. Liryka patriotyczna Jana Kochanowskiego – <i>Pieśń V</i>	• zrelacjonować treść pieśni • zdefiniować gatunek <i>pieśń</i>	• wskazać podmiot liryczny i adresata lirycznego • wypowiedzieć się na temat przynależności gatunkowej utworu • wskazać użyte środki językowe • przedstawić argumentację podmiotu lirycznego	• omówić funkcję użytych środków językowych • omówić kontekst historyczny	• wyjaśnić pojęcie <i>liryka tyrtejska</i> • uzasadnić przynależność <i>Pieśni V</i> do liryki tyrtejskiej • przedstawić sposób przedstawienia motywu ojczyzny w wybranym przez siebie utworze literackim	• omówić sposób przedstawienia motywu ojczyzny w twórczości współczesnej
11. Liryka autotematyczna Jana Kochanowskiego – <i>Pieśń XXIV</i>	• relacjonować treść wiersza • wskazać podmiot liryczny	• omówić kreację podmiotu lirycznego • wskazać motywy mitologiczne w utworze • wskazać środki językowe • wyjaśnić, na czym polega autotematyzm wiersza	• omówić kontekst historycznoliteracki • omówić funkcję motywów mitologicznych w utworze • omówić funkcję środków językowych • omówić realizację motywu <i>non omnis moriar</i> w wierszu	• wskazać elementy światopoglądu renesansowego w wierszu	• wypowiedzieć się na temat symboliki ptaka w literaturze i sztuce

12., 13. i 14. „Żaden ojciec podobno barziej nie miłował dziecięcia” – o <i>Trenach</i> Jana Kochanowskiego	• odnieść <i>Treny</i> Jana Kochanowskiego do jego biografii • zrelacjonować treść <i>Trenów IX, X i XI</i> • zdefiniować tren	• wyjaśnić, na czym polegał kryzys światopoglądowy poety widoczny w <i>Trenach</i> • wskazać nawiązania do antyku w poznanych <i>trenach</i> (filozofii, mitologii) • wskazać nawiązania biblijne w poznanych <i>trenach</i>	• wyjaśnić, na czym polega polemika ze stoicyzmem w poznanych <i>trenach</i> • wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego w poznanych <i>trenach</i> • wskazać ironię w <i>Trenie IX</i> i określić jej funkcję • wskazać punkt kulminacyjny w <i>Trenie X</i> i wyjaśnić jego istotę • wskazać wyobrażenia eschatologiczne obecne w <i>Trenie X</i> • przedstawić wątpliwości podmiotu lirycznego w <i>Trenie XI</i>	• dokonać analizy i interpretacji <i>Trenów IX, X i XI</i>	• wyjaśnić, na czym polegało nowatorstwo <i>Trenów</i> Kochanowskiego
15. Żałoba po stracie dziecka – ***[<i>Anka! to już trzy i pół roku</i>] Władysława Broniewskiego	• zrelacjonować treść wiersza • określić rodzaj liryki • wskazać podmiot liryczny i adresata lirycznego	• odnaleźć nawiązania do <i>Trenów</i> Jana Kochanowskiego	• dokonać analizy wiersza • wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego w kontekście <i>Trenów</i> Jana Kochanowskiego	• interpretować zakończenie wiersza • omówić kontekst historyczny utworu	• podjąć dyskusję na temat opisu śmierci i żałoby w różnych epokach literackich
*16. i 17. <i>Treny</i> jako cykl poetycki	• przedstawić kompozycję cyklu • grupować utwory w obszary tematyczne	• omówić sposób przedstawienia Urszulki w <i>Trenach</i> • omówić odniesienia do antyku i Biblii obecne w <i>Trenach</i> • wskazać środki językowe użyte w utworach	• omówić cykl <i>Trenów</i> jako kreację artystyczną • wskazać elementy renesansowe w cyklu • określić funkcję środków językowych użytych w utworach	• omówić cykl jako świadectwo kryzysu światopoglądowego • przedstawić ewolucję poglądów Jana Kochanowskiego w cyklu, odwołując się do wierszy	• wyjaśnić, na czym polega konsolacyjny charakter <i>Trenów</i> • podjąć dyskusję na temat uniwersalnego charakteru <i>Trenów</i> • omówić funkcję przedstawienia sytuacji lirycznej na

		• odczytać ewolucję światopoglądu poety w cyklu <i>Trenów</i>	• omówić sposób przedstawienia śmierci w wierszach	• porównać kreacje literackie bohaterów dotkniętych cierpieniem – podmiot liryczny <i>Trenów</i> i Hioba	podobieństwo snu w <i>Trenie XIX</i> • omówić wizję życia pośmiertnego w <i>Trenach</i>
18. O czym jest <i>Odprawa posłów greckich</i> Jana Kochanowskiego?	• zrelacjonować treść dramatu • wymienić bohaterów tragedii i podać ich pierwowzory z mitologii greckiej	• wskazać nawiązania do mitu o wojnie trojańskiej • wskazać nawiązania do budowy tragedii antycznej • scharakteryzować bohaterów	• przedstawić problematykę dramatu • wyjaśnić, na czym polega konflikt postaw w dramacie	• przedstawić okoliczności wystawienia utworu	• omówić kunszt poetycki pieśni chóru
19. i 20. Zastosowanie chwytów retorycznych w polityce – <i>Odprawa posłów greckich</i> Jana Kochanowskiego	• przedstawić argumenty Antenora i Aleksandra	• wskazać chwytów retoryczne i erytyczne w wypowiedziach Antenora, Aleksandra i Iketaona	• przeanalizować argumenty mówców • omówić mechanizmy powstawania decyzji przesądających o losach zbiorowości zaprezentowane w utworze • na podstawie pieśni <i>Wy, którzy pospolitą rzeczą władacie</i> stworzyć kodeks etyczny polityka	• przeanalizować mowę Iketaona pod kątem zabiegów manipulacyjnych • omówić przesłanie zawarte w zakończeniu dramatu	• wyjaśnić, czym jest <i>kostium historyczny</i> w utworze i odnieść to pojęcie do <i>Odprawy posłów greckich</i>
21. <i>Odprawa posłów greckich</i> jako dramat humanistyczny	• przedstawić budowę <i>Odprawy posłów greckich</i>	• wskazać cechy gatunkowe tragedii antycznej w <i>Odprawie posłów greckich</i> • wskazać cechy dramatu humanistycznego w	• omówić cechy gatunkowe tragedii antycznej zastosowane przez Jana Kochanowskiego • omówić funkcję pieśni chóru w dramacie	• wypowiedzieć się na temat sporu pomiędzy Aleksandrem a Antenorem w odniesieniu do konfliktu tragicznego	• omówić funkcję monologu Kasandry

		<i>Odprawie posłów greckich</i>			
22. Przed czym ostrzega Kasandra? – <i>Rozterka Kasandry</i> Anny Kamieńskiej	• zrelacjonować treść wiersza • nazwać rodzaj liryki	• omówić kontekst mitologiczny wiersza • wypowiedzieć się na temat podmiotu lirycznego • wskazać użyte środki językowe	• scharakteryzować typy ludzi, o których mówi podmiot liryczny • przedstawić zagrożenia, przed którymi ostrzega Kasandra w wierszu • określić funkcję użytych środków językowych	• porównać przesłanie wiersza Kamieńskiej z wypowiedzią Kasandry w <i>Odprawie posłów greckich</i> • wypowiedzieć się na temat tragicznego wydźwięku obu tekstów	• podjąć dyskusję na temat aktualności wiersza
23. Podsumowanie wiadomości na temat Jana Kochanowskiego	• omówić kontekst biograficzny twórczości Jana Kochanowskiego • wymienić najważniejsze utwory Jana Kochanowskiego	• scharakteryzować wybrane utwory Jana Kochanowskiego • wskazać najważniejsze tematy i motywy w twórczości Jana Kochanowskiego	• omówić kontekst filozoficzny twórczości Jana Kochanowskiego	• omówić znaczenie twórczości Jana Kochanowskiego w rozwoju literatury polskiej	• omówić renesansowy charakter twórczości Jana Kochanowskiego
*24. i 25. Życie w idealnym państwie – <i>Utopia</i> Tomasa Morusa	• zrelacjonować treść fragmentu utworu • zdefiniować pojęcie <i>utopia</i>	• omówić koncepcję organizacji życia społecznego przedstawioną w dziele	• wymienić prawa i obowiązki mieszkańców Utopii	• podjąć dyskusję na temat ideału społeczeństwa przedstawionego w dziele Morusa • przedstawić motyw utopii dawniej i dziś	• wyjaśnić, na czym polega antyutopia i podać przykłady
*26. Niebezpieczeństwa utopii – <i>Nowy wspaniały świat</i> Aldousa Huxleya	• zrelacjonować treść fragmentu utworu • wyjaśnić pojęcie <i>antyutopia</i>	• wyjaśnić, na czym polega antyhumanizm utopii opisaney przez Huxleya • wskazać elementy konwencji <i>science fiction</i> we fragmentach	• omówić relacje między utopią i antyutopią na przykładzie <i>Utopii</i> Tomasa Morusa i <i>Nowego wspaniałego świata</i> Aldousa Huxleya	• podjąć dyskusję, czy ważniejsza jest jednostka, czy społeczność	• podać przykłady utopii i antyutopii w kulturze współczesnej

27. i 28. Retoryka w służbie ojczyźnie – <i>Kazania sejmowe</i> Piotra Skargi	• określić, na czym polega dydaktyczny charakter <i>Kazań sejmowych</i> • wyjaśnić pojęcie <i>retoryka</i>	• zrelacjonować argumentację Piotra Skargi • wskazać w tekście chwytów retorycznych • wskazać w tekście nawiązania do Biblii	• omówić funkcję zastosowanych środków retorycznych • omówić realizację toposu ojczyzny w utworze	• scharakteryzować stylizację biblijnego proroctwa obecną w <i>Kazaniach sejmowych</i> • podjąć dyskusję na temat wymowy politycznej <i>Kazań sejmowych</i> • umieścić <i>Kazania sejmowe</i> w kontekście historycznym	• wypowiedzieć się na temat wizji Skargi ukazanej na obrazie Jana Matejki • ocenić ideologiczną funkcję obrazu
RENEANS – KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE					
29. i 30. Zapóżyczenia	• definiować pojęcie <i>zapóżyczenie</i> • przedstawić podział zapóżyczeń ze względu na pochodzenie	• przedstawić historię zapóżyczeń w języku polskim • podać przykłady zapóżyczeń i sklasyfikować je ze względu na pochodzenie	• wyjaśnić przyczyny zmiany źródeł zapóżyczeń na przestrzeni wieków • rozpoznać zapóżyczenia w tekście i dokonać ich klasyfikacji	• przekształcić podane zdania tak, aby zastąpić zapóżyczenia słowami rodzimymi	• podjąć dyskusję na temat roli zapóżyczeń w języku polskim • sklasyfikować przykłady zapóżyczeń ze względu na stopień przyswojenia
RENEANS – TWORZENIE WYPOWIEDZI Z ELEMENTAMI RETORYKI					
31. Perswazja w wypowiedzi literackiej i nieliterackiej	• wyjaśnić, czym jest perswazja	• znać i rozróżniać rodzaje argumentów stosowanych w perswazji	• znać i stosować zabiegi językowe wzmacniające perswazję • wskazać cele perswazyjne w podanych tekstach	• rozumieć i stosować zasady budowy skutecznej wypowiedzi perswazyjnej • wskazać językowe i pozajęzykowe środki perswazji w podanych tekstach i zaprezentowanych sytuacjach	• wskazać i rozróżniać cele perswazyjne w wypowiedzi literackiej i nieliterackiej • przygotować mowę perswazyjną
32. Jak skutecznie przemawiać?	• wylicza rodzaje przemówień	• rozumie i stosuje w tekstach retorycznych zasadę kompozycyjną	• analizować przemówienie pod kątem	• stosować retoryczne zasady kompozycyjne	• zbudować wypowiedź retoryczną z uwzględnieniem jej

	wylicza środki retoryczne	wyjaśnić, w jaki sposób użyte środki retoryczne oddziałują na odbiorcę	użytych środków retorycznych	w tworzeniu własnego tekstu wygłosić mowę z uwzględnieniem środków pozajęzykowych	funkcji językowej, celu i adresata
RENESANS – PODSUMOWANIE I POWTÓRZENIE					
33. i 34. Powtórzenie wiadomości	odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie	wykorzystać najważniejsze konteksty	- wyciągać wnioski - określić własne stanowisko	- poprawnie interpretować wymagany materiał - właściwie argumentować - uogólnić, podsumować i porównać	formułować i rozwiązywać problemy badawcze
BAROK – O EPOCE					
35. i 36. Barok – epoka sprzeczności	- wyjaśnić etymologię terminu <i>barok</i> - określić ramy czasowe epoki w Europie i Polsce	- scharakteryzować podstawowe różnice pomiędzy renesansem a barokiem - omówić kontekst historyczny epoki - wyjaśnić pojęcie <i>kontrreformacja</i> - scharakteryzować specyfikę polskiego baroku - wyjaśnić pojęcie <i>sarmatyzm</i>	- wyjaśnić znaczenie soboru trydenckiego dla epoki - omówić główne idee filozofii Kartezjusza - omówić najważniejsze idee filozofii Pascala i wyjaśnić, na czym polega zakład Pascala	wypowiedzieć się na temat życia codziennego w baroku	omówić przyczyny i przejawy niepokojów duchowych charakterystycznych dla epoki
37. i 38. Sztuka baroku	- wymienić najważniejszych twórców okresu baroku - wymienić najważniejsze cechy stylu barokowego	zaprezentować twórczość najważniejszych przedstawicieli sztuki barokowej	scharakteryzować malarstwo barokowe, posługując się przykładami	- scharakteryzować idee, które ukształtowały sztukę baroku - dokonać analizy dzieła barokowego	opisać rolę Kościoła katolickiego jako mecenas sztuki barokowej

		• rozpoznać cechy stylu barokowego na przedstawionych przykładach	• wymienić i opisać najważniejsze dzieła sztuki barokowej	według wskazanych kryteriów	
39. Portret malarza barokowego – <i>Dziewczyna z perłą</i> Petera Webbera	• zrelacjonować życie codzienne w baroku na podstawie filmu • opisać proces powstawania dzieła sztuki	• scharakteryzować postacie głównych bohaterów	• przeanalizować kreację Scarlett Johansson	• porównać kadry z filmu z obrazami Jana Vermeera	• stworzyć prezentację na temat obrazu artysty w filmie • sformułować recenzję filmu
BAROK – TEKSTY Z EPOKI I NAWIĄZANIA					
40. i 41. Poezja metafizyczna Mikołaja Sępa Szarzyńskiego	• wskazać podmiot liryczny i adresata lirycznego oraz określić sytuację liryczną	• odczytać ze zrozumieniem wiersze Szarzyńskiego • określić problematykę utworów • wskazać środki stylistyczne	• określić funkcję użytych środków stylistycznych • wskazać w utworze cechy sonetu • wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego w analizowanych sonetach	• dokonać analizy i interpretacji utworów • odnaleźć cechy poezji metafizycznej w utworach Szarzyńskiego	• porównać obraz Boga zawarty w wierszach Mikołaja Sępa Szarzyńskiego z obrazem Boga w <i>Hymnie</i> Jana Kochanowskiego
42. i 43. Kunsztowna poezja barokowa – wiersze Daniela Naborowskiego	• zrelacjonować wiersze • wskazać podmiot liryczny, adresata lirycznego i określić sytuację liryczną	• wyjaśnić, na czym polega koncept w wierszu <i>Na oczy królowny angielskiej</i> • wyjaśnić, na czym polega dramatyzm przedstawienia ludzkiej egzystencji w wierszu <i>Krótkość żywota</i> • wskazać środki stylistyczne	• określić funkcję środków stylistycznych w wierszach Naborowskiego • odczytać wiersz <i>Krótkość żywota</i> jako traktat zawierający tezę i argumentację w obronie tezy	• dokonać analizy i interpretacji utworów • omówić funkcję nawiązań do Księgi Koheleta w wierszu <i>Marność</i> • wskazać cechy poezji dworskiej w wierszu <i>Na oczy królowny angielskiej</i> • wskazać cechy poezji metafizycznej w wierszu <i>Krótkość żywota</i>	• omówić funkcjonowanie w kulturze motywu <i>vanitas</i>

44. Echa baroku w poezji współczesnej – Jarosław Marek Rymkiewicz, <i>Róża oddana Danielowi Naborowskiemu</i>	• zrelacjonować treść wiersza • wyjaśnić pojęcia: <i>topos</i>, <i>puenta</i>, <i>koncept</i>, <i>vanitas</i>	• określić zasadę kompozycyjną, według której zbudowany jest wiersz • wskazać podobieństwa pomiędzy wierszem Rymkiewicza a poezją Naborowskiego	• wykazać się znajomością motywów barokowych i wskazać, które motywy zostały wykorzystane w wierszu Rymkiewicza • zinterpretować puentę utworu	• omówić symbolikę róży w kulturze • dokonać analizy i interpretacji wiersza • wskazać nawiązania do barokowego konceptyzmu	• porównać wiersz Rymkiewicza z wierszem barokowym o podobnej konstrukcji
45. i 46. Poezja dworska Jana Andrzeja Morsztyna	• zrelacjonować treść wierszy • wskazać podmiot liryczny, adresata lirycznego i określić sytuację liryczną w utworach	• omówić kompozycję utworów • wyjaśnić istotę konceptu w wierszach • wskazać środki stylistyczne w utworach	• wskazać cechy poezji dworskiej w wierszach Jana Andrzeja Morsztyna • omówić funkcję użytych środków stylistycznych • wskazać cechy sonetu w utworze <i>Do trupa</i>	• dokonać analizy i interpretacji wierszy • wskazać obecność sensualizmu w analizowanych wierszach	• omówić połączenie toposu miłości i śmierci w wierszach Morsztyna i innych wybranych tekstach kultury
47. Barokowość w poezji współczesnej – Stanisław Grochowiak, ***[<i>Dla zakochanych to samo staranie...</i>]	• wyjaśnić pojęcie <i>erotyk</i>	• wskazać użyte środki językowe • wskazać podobieństwa między doświadczeniami miłości i śmierci	• określić problematykę wiersza • omówić funkcję użytych środków stylistycznych • omówić związki między wierszem Grochowiaka a poezją Jana Andrzeja Morsztyna	• dokonać analizy i interpretacji wiersza	• wskazać elementy makabry w wierszu • wyjaśnić, na czym polega ich groteskowość
48. William Szekspir i epoka elżbietańska	• wymienić najważniejsze dzieła Williama Szekspira	• zrelacjonować najważniejsze fakty z biografii Williama Szekspira	• wyjaśnić, czym był teatr elżbietański	• wyjaśnić związek między narodzinami teatru elżbietańskiego a rozkwitem kultury w Anglii pod panowaniem Elżbiety I	• scharakteryzować ogólnie tematykę dzieł Szekspira
49.	• streścić fabułę dramatu	• wyjaśnić, na czym polega tragizm losów bohaterów	• przedstawić kompozycję utworu	• wskazać zwroty akcji i omówić ich funkcję	• podjąć dyskusję na temat aktualności dzieła

<i>Romeo i Julia</i> – najśłynniejsza opowieść o miłości		• scharakteryzować bohaterów tragedii			
50. <i>Tragizm Romea i Julii</i>	• wskazać przeszkody, z którymi muszą się mierzyć bohaterowie	• omówić sposób postrzegania miłości przez poszczególnych bohaterów	• omówić kreację Romea i Julii jako bohaterów dynamicznych • wyjaśnić, na czym polega idealizm bohaterów	• omówić tragizm tytułowych bohaterów dramatu • wyjaśnić, na czym polega tragizm w utworze literackim w odniesieniu do tradycji	• wypowiedzieć się na temat problemu konfliktu pokoleń przedstawionego w utworze
51. <i>Romeo i Julia</i> wobec tradycji literackiej	• wskazać i omówić cechy dramatu szekspirowskiego	• porównać budowę dramatu Szekspira z budową tragedii antycznej	• wypowiedzieć się na temat funkcji przeznaczenia w utworze i porównać je z antycznym fatum	• przeanalizować język utworu • przedstawić nowatorstwo twórczości Szekspira w stosunku do tragedii klasycznej	• porównać utwory podejmujące temat miłości silniejszej od śmierci
52. Makbet wystawiony na próbę – kreacja tytułowego bohatera dzieła Williama Szekspira	• streścić fabułę dramatu	• scharakteryzować Makbeta z początku dzieła jako wcielenie ideału rycerza feudalnego • omówić stopniową przemianę Makbeta	• omówić funkcję spotkania z czarownicami w życiu Makbeta	• analizować motywację zachowań bohatera • wskazać przyczyny ostatecznej klęski Makbeta	• interpretować znaczenie słów: „Makbet zabija sen”
53. Lady Makbet – kobieta fatalna czy bohaterka tragiczna?	• przedstawić historię Lady Makbet	• omówić reakcję Lady Makbet na wiadomość o wróżbie czarownic • omówić zachowanie Lady Makbet tuż po dokonaniu zabójstwa i pod koniec dramatu	• wskazać elementy manipulacji językowej w wypowiedziach Lady Makbet podczas próby przekonywania męża do zabójstwa • wskazać cechy Lady Makbet, które wyróżniają ją na tle tradycji literackiej	• omówić stereotypowy wizerunek kobiety w literaturze • przeanalizować relacje między małżonkami • przeanalizować dialogi między Makbetem a Lady	• podjąć dyskusję na temat przyczyn obłędu bohaterki

				Makbet przed dokonaniem zabójstwa	
54. Funkcja świata nadprzyrodzonego w <i>Makbecie</i> Williama Szekspira	wskazać elementy fantastyki w utworze	- omówić sposób kreacji wiedźm - wypowiedzieć się na temat funkcji wiedźm w dramacie	- wypowiedzieć się na temat wizerunku czarownicy w kulturze - omówić, w jaki sposób wiedźmy manipulują Makbetem - omówić funkcję wprowadzenia elementów fantastyki do dramatu	wypowiedzieć się na temat motywu <i>theatrum mundi</i> w <i>Makbecie</i>, dostrzegając w tytułowym bohaterze aktora, a w czarownicach – reżyserki dramatu	podjąć dyskusję, w jakim stopniu wróżby determinowały działania bohatera
55. <i>Makbet</i> – dramat o władzy	podać przykłady zachowania Makbeta świadczące o jego przemianie w tyrana	scharakteryzować Makbeta jako władcę	omówić funkcję strachu i ambicji w kreacji Makbeta	porównać drogę do władzy Makbeta i Balladyny	podjąć dyskusję na temat wpływu władzy na człowieka
56. <i>Makbet</i> Williama Szekspira – dramat szekspirowski	- porównać budowę dramatu Szekspira z budową tragedii antycznej - wskazać elementy realistyczne i fantastyczne w dramacie	- określić funkcję fantastyki w utworze - wskazać cechy dramatu szekspirowskiego w <i>Makbecie</i>	- wyjaśnić, w jaki sposób Szekspir buduje napięcie dramatyczne w utworze - zdefiniować tragizm w utworze	określić funkcję różnicowania języka bohaterów	- analizować przyczyny ponadczasowej aktualności dzieł Szekspira - wymienić przykłady adaptacji dzieł Szekspira
*57. <i>Hamlet</i> – utwór o władzy	zrelacjonować sposób przejścia władzy przez Klaudiusza	scharakteryzować Klaudiusza jako władcę	- wskazać elementy makiawelizmu w sposobie sprawowania władzy przez Klaudiusza - przeanalizować rolę Ducha w utworze jako symbol władzy ojcowskiej nad synem	analizować monolog Klaudiusza wygłoszony po przedstawieniu i omówić zagadnienie teatralności polityki	wypowiedzieć się na temat sposobu przejścia władzy przez Fortynbrasa
*58. i 59. Hamlet jako symbol postawy życiowej	streścić fabułę dramatu	omówić relacje pomiędzy Hamletem a innymi bohaterami	wypowiedzieć się na temat szaleństwa bohatera	przeanalizować i zinterpretować monologi Hamleta	ocenić postawę tytułowego bohatera

			• omówić realizację motywu <i>vanitas</i> w scenie na cmentarzu	• omówić motyw <i>theatrum mundi</i> w odniesieniu do Hamleta	
*60. Tragedia zemsty	• wyjaśnić przyczyny dążenia do zemsty przez: Hamleta, Laertes i Fortynbrasa	• omówić sposób realizacji zemsty przez Hamleta • omówić sposób realizacji zemsty przez Laertes • omówić sposób realizacji zemsty przez Fortynbrasa	• omówić funkcję rozmowy Hamleta z duchem ojca • dostrzec tragizm Hamleta wynikający z narzucenia mu obowiązku zemsty • porównać trzy postawy wobec zemsty	• wypowiedzieć się na temat kulturowo usankcjonowanego obowiązku zemsty	• podjąć dyskusję na temat przyczyn zwlekania z dokonaniem zemsty
*61. Kreacja Ofelii	• zrelacjonować historię Ofelii	• scharakteryzować Ofelię • przedstawić relację pomiędzy Ofelią a jej ojcem • przedstawić relację pomiędzy Ofelią a Hamletem	• wypowiedzieć się na temat przyczyn obłędu Ofelii	• porównać obłęd Ofelii i Hamleta	• podjąć dyskusję na temat teatralności w zachowaniu Ofelii
*62. <i>Tren Fortynbrasa</i> Zbigniewa Herberta	• zrelacjonować treść wiersza • wskazać podmiot liryczny, adresata lirycznego i omówić sytuację liryczną	• wskazać nawiązania do <i>Hamleta</i> Szekspira • scharakteryzować Hamleta i Fortynbrasa • wskazać środki językowe	• przedstawić problematykę utworu • omówić funkcję użytych środków stylistycznych	• dokonać analizy i interpretacji utworu	• podjąć dyskusję na temat prezentowanych postaw
63. William Szekspir – podsumowanie	• wymienić najważniejsze wydarzenia w biografii Williama Szekspira • wymienić omówione utwory Williama Szekspira	• omówić cechy dramatu szekspirowskiego na podstawie poznanych utworów • porównać <i>Biografię</i> Stanisława	• wskazać najważniejsze tematy i motywy w twórczości Williama Szekspira • wskazać kolokwializmy w <i>Biografiach</i> Stanisława Barańczaka i określić ich funkcję	• omówić znaczenie twórczości Williama Szekspira w rozwoju literatury • wskazać przykłady gry słownej w utworach Barańczaka i	• wypowiedzieć się na temat trafności parodii zastosowanej przez Barańczaka

		Barańczaka z fabułą poznanych utworów Szekspira		wyjaśnić, na czym polegają	
64. i 65. <i>Skąpiec</i> Moliera – komedia charakterów	• zrelacjonować treść komedii	• scharakteryzować Harpagona	• wskazać w utworze fragmenty reprezentujące różne rodzaje komizmu • wskazać przykłady karykaturalnej przesady w wypowiedziach Harpagona oraz dotyczących bohatera i omówić ich funkcję	• wyjaśnić, na czym polega komizm postaci • wyjaśnić, na czym polega komizm sytuacyjny	• omówić sposób, w jaki Harpagon traktuje ludzi i zwierzęta
66. <i>Skąpiec</i> Moliera – krytyka obyczajów	• przedstawić relacje rodzinne w domu Harpagona	• omówić stosunek Harpagona do własnych dzieci	• wskazać cechy komedii klasycystycznej • wyjaśnić, na czym polega dydaktyczny charakter utworu	• podjąć dyskusję na temat konfliktu pokoleń przedstawionego w dramacie	• wypowiedzieć się na temat obyczajów panujących w XVII-wiecznej Francji na podstawie <i>Skąpca</i>
BAROK – KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE					
67. Odmiany polszczyzny	• wyjaśnić, na czym polega zjawisko odmian języka	• wskazać, od jakich czynników zależy sposób mówienia i pisania • wskazać różnice między mówioną a pisaną odmianą języka • wskazać różnice między językiem oficjalnym i nieoficjalnym	• wymienić dialekty języka polskiego • wskazać cechy języka nieoficjalnego w podanym fragmencie	• wyjaśnić, czym jest środowiskowa odmiana języka i omówić jej cechy • przekształcić język nieoficjalny na oficjalny	• posłużyć się różnymi odmianami polszczyzny w zależności od sytuacji komunikacyjnej
BAROK – PODSUMOWANIE I POWTÓRZENIE					
68. i 69. Powtórzenie wiadomości	• odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie	• wykorzystać najważniejsze konteksty	• wyciągać wnioski • określić własne stanowisko	• poprawnie interpretować wymagany materiał	• formułować i rozwiązywać problemy badawcze

				• właściwie argumentować • uogólnić, podsumować i porównać	
OŚWIECENIE – O EPOCE					
70. Oświecenie w Europie i Polsce	• objaśnić etymologię nazwy epoki • podać daty graniczne oświecenia w Europie • podać daty graniczne oświecenia w Polsce	• opisać światopogląd epoki • przedstawić najważniejsze osiągnięcia oświecenia w dziedzinie nauki • wymienić najważniejszych myślicieli epoki oświecenia • wyjaśnić pojęcia <i>racjonalizm</i> i <i>utilitaryzm</i>	• wyjaśnić pojęcia: <i>empiryzm, ateizm, deizm, materializm, sensualizm</i> • opisać przemiany społeczne doby oświecenia • wyjaśnić pojęcia: <i>umowa społeczna, konstytucja, trójpodział władzy</i> • scharakteryzować specyfikę polskiego oświecenia	• wymienić najważniejsze idee filozofii: Johna Locke’a, Immanuela Kanta, Jana Jakuba Rousseau • omówić znaczenie prasy w oświeceniu • wypowiedzieć się na temat edukacji w oświeceniu • wymienić najważniejsze instytucje powstałe w czasach stanisławowskich	• zaprezentować związek światopoglądu oświecenia z życiem codziennym w epoce
71. Sztuka oświecenia	• wskazać na przykładach dzieł sztuki (malarstwa, architektury, rzeźby) cechy stylu klasycystycznego	• wymienić cechy stylu klasycystycznego, rokokowego i sentymentalnego • wskazać na przykładach cechy stylu rokokowego • wskazać na przykładach cechy stylu sentymentalnego	• wymienić najważniejsze dzieła czołowych twórców klasycyzmu europejskiego • omówić inspiracje antyczne w sztuce klasycystycznej	• zanalizować dzieło klasycystyczne według wskazanych kryteriów	• określić, w jaki sposób sztuka oświecenia odzwierciedlała najważniejsze idee tej epoki

72. Oblicza miłości do muzyki – <i>Amadeusz</i> Miloša Formana	• streścić fabułę filmu	• scharakteryzować Salieriego oraz Mozarta jako dwie kontrastujące ze sobą postacie	• nazwać chwyt narracyjny zastosowany w filmie i określić jego funkcję	• scharakteryzować postać Mozarta oraz w tym kontekście wypowiedzieć się na temat miejsca sztuki w życiu człowieka	• omówić kontekst historyczny
OŚWIECENIE – TEKSTY Z EPOKI I NAWIĄZANIA					
73. Ignacy Krasicki – sylwetka twórcy	• wymienić najważniejsze fakty z biografii Ignacego Krasickiego	• omówić postawę obywatelską Ignacego Krasickiego	• omówić działalność publicystyczną i literacką Ignacego Krasickiego	• wypowiedzieć się na temat znaczenia działalności Ignacego Krasickiego dla rozwoju polskiego oświecenia	• przedstawić kontekst historyczny epoki
74. Poetycka definicja patriotyzmu	• wskazać adresata lirycznego • opisać wzór patrioty ukazany w utworze	• przedstawić okoliczności powstania <i>Hymnu do miłości ojczyzny</i> • wskazać użyte środki stylistyczne	• omówić funkcję użytych środków stylistycznych • zdefiniować hymn i wskazać cechy hymnu w utworze Krasickiego	• porównać <i>Hymn do miłości ojczyzny</i> Ignacego Krasickiego z <i>Pieśnią V</i> Jana Kochanowskiego	• omówić funkcję zwrotu do miłości ojczyzny obecnego w utworze
75. i 76. Satyryczny komentarz do rzeczywistości	• zdefiniować satyrę • zrelacjonować treść satyr <i>Świat zepsuty</i> i <i>Pijaństwo</i> Ignacego Krasickiego	• wymienić gatunki literackie dominujące w oświeceniu • scharakteryzować głównych bohaterów satyry <i>Pijaństwo</i> • wymienić wady ganione przez autora w obu satyrach • wskazać w utworach cechy satyry	• przedstawić cechy stylu klasycystycznego w literaturze • przedstawić problematykę satyr • wskazać te cechy satyry, które określają jej przynależność do klasycyzmu • przedstawić kompozycję satyr • wskazać środki retoryczne w satyrze <i>Świat zepsuty</i> i określić ich funkcję	• omówić sposoby uzyskiwania efektu komicznego w satyrach • zinterpretować puentę satyry <i>Pijaństwo</i> • omówić sposób piętnowania wad w satyrach Ignacego Krasickiego	• omówić satyry w kontekście XVIII-wiecznych obyczajów i sytuacji politycznej

77. Współczesna satyra	• zrelacjonować treść utworu • wyjaśnić terminy <i>ironia</i> i <i>stereotyp</i>	• wskazać cechy satyry w utworze • wskazać sposoby uzyskania efektu komicznego	• omówić problem poruszony w satyrze • omówić sposoby uzyskiwania efektu komicznego w satyrze	• porównać <i>Mistrzostwa w narzekaniu</i> Wojciecha Młynarskiego z wybraną satyrą Ignacego Krasickiego	• omówić kontekst społeczno-polityczny utworu
OŚWIECENIE – KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE					
78. Style funkcjonalne	• wymienia style funkcjonalne	• wymienia cechy poszczególnych stylów funkcjonalnych	• rozróżnia style funkcjonalne polszczyzny i rozumie zasady ich stosowania	• rozpoznaje cechy stylu funkcjonalnego w podanym tekście	• przekształca teksty z jednego stylu na drugi
OŚWIECENIE – PODSUMOWANIE I POWTÓRZENIE					
79. i 80. Powtórzenie wiadomości	• odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie	• wykorzystać najważniejsze konteksty	• wyciągać wnioski • określić własne stanowisko	• poprawnie interpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólnić, podsumować i porównać	• formułować i rozwiązywać problemy badawcze

Autorka: Magdalena Lotterhoff